

Ilmastoinfo

Autamme pääkaupunkiseudun taloyhtiöitä, asukkaita ja pk-yrityksiä pienentämään hiilijalanjälkeä.

Energia

**Kulutta-
minen**

Ruoka

**Liikku-
minen**

HSY

Kevään eksperttikoulutuksen sisältö ja aikataulut

Helsinki 28.2.2018

1. KOULUTUS 28.2.2018 KLO 17.30-20.00

- *Metropolia Ammattikorkeakoulu, Bulevardi 31, Helsinki (luokka P116)*
- Kevään eksperttikoulutuksen aikataulut ja sisältö
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Energiaeksperttitoiminta taloyhtiössä
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Kokemuksia käytännön eksperttityöstä Tampereelta
  - ***Arto Puikkonen, Tampere***
- Älykäs energiankulutuksen hallinta ja seuranta - Fortum SmartLiving
  - ***Timo Aaltonen, Fortum Oy***
- Veden kulutuksen reaaliaikainen seuranta
  - ***Aapo Klasila, Fiksuvesi Oy***
- Ekspertin apuvälinesalkku ja kotitehtävä
  - Taloyhtiön lämmön, veden ja sähkönkulutuslukujen selvittäminen

2. KOULUTUS 14.3.2018 KLO 17.30-20.00

- *Metropolia Ammattikorkeakoulu, Bulevardi 31, Helsinki (luokka P116)*
- Kotitehtävän läpikäynti
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Taloyhtiön energiatehokas ylläpito
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Kaukolämmön toimintaperiaatteet, hallinta ja seuranta
  - ***Marko Alen, Helen Oy***
- Ilmanvaihdon toimintaperiaatteet, hallinta ja seuranta
  - ***Harri Heinaro, Motiva Oy***
- Ekspertin vuosikalenteri
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Kotitehtävä:
  - Taloyhtiö ekspertin silmin; yleisten tilojen lämpötilat, yleisten tilojen veden virtaamat, energian käytön ohjaamisen käytännöt, kiinteistön ylläpidon käytännöt

3. KOULUTUS 21.3.2018 KLO 17.30-20.00 - TALOYHTIÖRETKI

- *Espoon Mäkkylä, Ruutikellarintie 7, 02650 Espoo*
- Kolme rastia, joissa aiheina:
  - Kaukolämpö ja lämmönjakohuone
    - ***Oppaana Matti Viikki, Fortum Oy***
  - Ikkunoiden ja ovien tiiveys ja tiivistäminen
    - ***Oppaana Mauri Laaksonen, Ikkuna-asiantuntija.fi***
  - Yleisten tilojen lämpötilat, veden virtaamat, valaistus, kiinteistön ylläpidon käytännöt, kiinteistön silmämääräinen kunto
    - ***Oppaina HSY:n Ilmastoinfon energianeuvojat sekä kiinteistöhuollon asiantuntija***

4. KOULUTUS 11.4.2018 KLO 17.30-20.00

- *Metropolia Ammattikorkeakoulu, Bulevardi 31, Helsinki (luokka P116)*
- Kotitehtävän läpikäynti
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Huoltokirja ja muut suunnitelmallisen kiinteistönpidon välineet
  - ***HSY:n Ilmastoinfon energianeuvonta***
- Energiatehokkuuden huomioiminen korjausrakentamisen yhteydessä
- Täydennysrakentaminen osaksi korjausrakentamista
  - ***Case-esittely, Helsinki, Espoo?***
- Asukasviestintä ja asukkaiden aktivointi
  - ***Anu Norros, Vahanen Pro Oy***
- Kotitehtävä:
  - Verkossa tehtävä kurssin lopputentti

5. KOULUTUS 16.5.2018 KLO 17.30-20.00

- Paikka selviää myöhemmin
- Kurssin päätöstilaisuus ja taloyhtiöverkoston kevättilaisuus
- Eksperttidiplomien jako
- Minimessut kiinteistön ylläpidon, energiatehokkaiden palveluiden ja uusiutuvan energian ratkaisujen kaupallisille toimijoille
- Verkottumista ja rentoa viettoa

HSY

Taloyhtiön energiaeksperttitoiminta

Helsinki 28.2.2018

Taloyhtiön energiaekspertti?

- Energiaekspertti on:
  - vapaaehtoinen, eksperttikoulutuksen käynyt taloyhtiön asukas, joka auttaa parantamaan taloyhtiön asumisviihtyisyyttä ja energiatehokkuutta.
  - yleensä taloyhtiön hallituksen jäsen, joka toimii aina taloyhtiön hallituksen mandaatilla.
- Ekspertin tehtävänä:
  - havainnoida, viestiä ja neuvoa
  - ei tehdä säätöjä tai korjauksia taloteknisiin järjestelmiin
  - ei valvo asukkaita tai puutua heidän toimintaan

Eksperttitoiminnan hyödyt

- Aktiivinen energiaeksperttitoiminta:
  - Pienentää taloyhtiön energiakuluja
    - eksperttiyhtiöissä kokemuksia yli 10 prosentin säästöistä lämmön, veden tai kiinteistösähkön kulutuksessa
  - Vähentää turhia yhteydenottoja huollon ja isännöinnin suuntaan
  - Nostaa energiateemaa taloyhtiön hallituksen agendalle
  - Tuo energia-asiat lähemmäksi asukkaiden arkea
  - Parantaa tiedonkulkua ja viestintää
  - Parantaa asuinviihtyvyyttä
  - Luo yhteisöllisyyttä, turvallisuutta ja me-henkeä

Onnistuneen toiminnan edellytyksiä

- Aktiivinen ja asiasta kiinnostunut ekspertti
- Taloyhtiön hallituksen tuki ja selkänaja
- Ekspertin toimenkuvan, pelisääntöjen ja tavoitteiden selkeä määrittely
- Ekspertin toimintaa helpottaa:
  - Hyvät ja toimivat suhteet huollon ja isännöinnin kanssa
  - Toimiva ja monisuuntainen taloyhtiöviestintä

Miten lähteä liikkeelle?

1. Hae eksperttitoiminnalle taloyhtiösi hallituksen hyväksyntä
  - Apuna kurssin ja [Motivan energiaeksperttimateriaali](#)
2. Pohdi millainen energiaekspertti haluaisit taloyhtiössä olla
3. Keskustele hallituksen, isännöinnin ja huollon kanssa eksperttitoiminnan tavoitteista, toimenkuvasta ja pelisäännöistä
4. Viestikää toiminnan aloittamisesta taloyhtiön asukkaille
5. Varmistakaa toiminnan jatkuvuus

Energiaekspertin perustehtäviä

- Energian ja veden kulutuksen seuranta ja poikkeamista ilmoittaminen
- Asukasviestintä valmiita asukastiedotteita hyödyntäen
- Havainnointi: esim. ikkunatuuletus, jääpuikot räystäillä
- Energia-asioiden esille ottaminen hallituksen kokouksissa
- Opittujen hyvien käytäntöjen vieminen taloyhtiöön, esim. lämmönjaon säätöjen muuttamisen periaatteista sopiminen isännöinnin ja huollon kanssa

Roolin muodostuminen taloyhtiössä

- Oma tausta ja kiinnostuksen kohteet vaikuttavat
- Viestijä: keskustelukulttuurin rakentaminen, asukasviestintä, energia-asioiden selkokielistäminen
- Tekninen osaaja: ymmärrys talon LVI-järjestelmistä, soveltuvimpien energiatehokkuustoimien tunnistaminen, automaation hyödyntäminen
- Talous/hankinta-osaaja: energiainvestointien rahoitusmallien ja verohyötyjen ymmärrys, elinkaarikustannusten laskeminen, tarjousten vertailu

Osaamisen kehittäminen

- Energiaeksperttien vuosipäivät ja tapaamiset (Ilmastoinfo, Motiva ja Kiinteistöliitto)
- HSY:n Ilmastoinfon ja Kiinteistöliiton energia-aiheiset teemaillat ja eksperttien tapaamiset
- Energiaeksperttien väliset tiedonvaihtokanavat
- Aina saa kysyä HSY:n energianeuvojilta!

HSY

Kotitehtävä 1: Kuinka paljon meidän talossa kuluu energiaa?

Helsinki 28.2.2018

1. Selvitä taloyhtiösi lämmönkulutus

- Ota selville taloyhtiösi vuoden 2017 kaukolämmön (tai öljy) kokonaiskulutus
  - Saat luvun helpoiten joko isännöitsijältä tai paikallisen energialaitoksen sähköisestä seurantapalvelusta
    - Ohjeet seurantapalveluun rekisteröitymiseen löydät dioista 24-30
- Jaa saamasi lukema talosi rakennuskuutioilla, niin saat taloyhtiösi lämmönkulutuksen indeksin (kWh/m³)
- Huomioi, että isännöitsijältä saamasi luvut ovat lämpötilakorjattuja
  - Ohjeet lämmitystarpeen vuotuisen korjauksen tekemiseen löydät dioista 31-33
- Muista yksiköt: 1 MWh = 1000 kWh

2. Selvitä taloyhtiösi kiinteistösähkönkulutus

- Ota selville taloyhtiösi kiinteistösähkön kokonaiskulutus vuodelta 2017 (kWh)
  - Saat luvun helpoiten joko isännöitsijältä tai paikallisen energialaitoksen sähköisestä seurantapalvelusta
    - Ohjeet seurantapalveluun rekisteröitymiseen löydät dioista 24-30
- Jaa saamasi kulutuslukema talosi rakennuskuutioilla, niin saat taloyhtiösi kiinteistösähkön kulutuksen indeksin (kWh/m³)

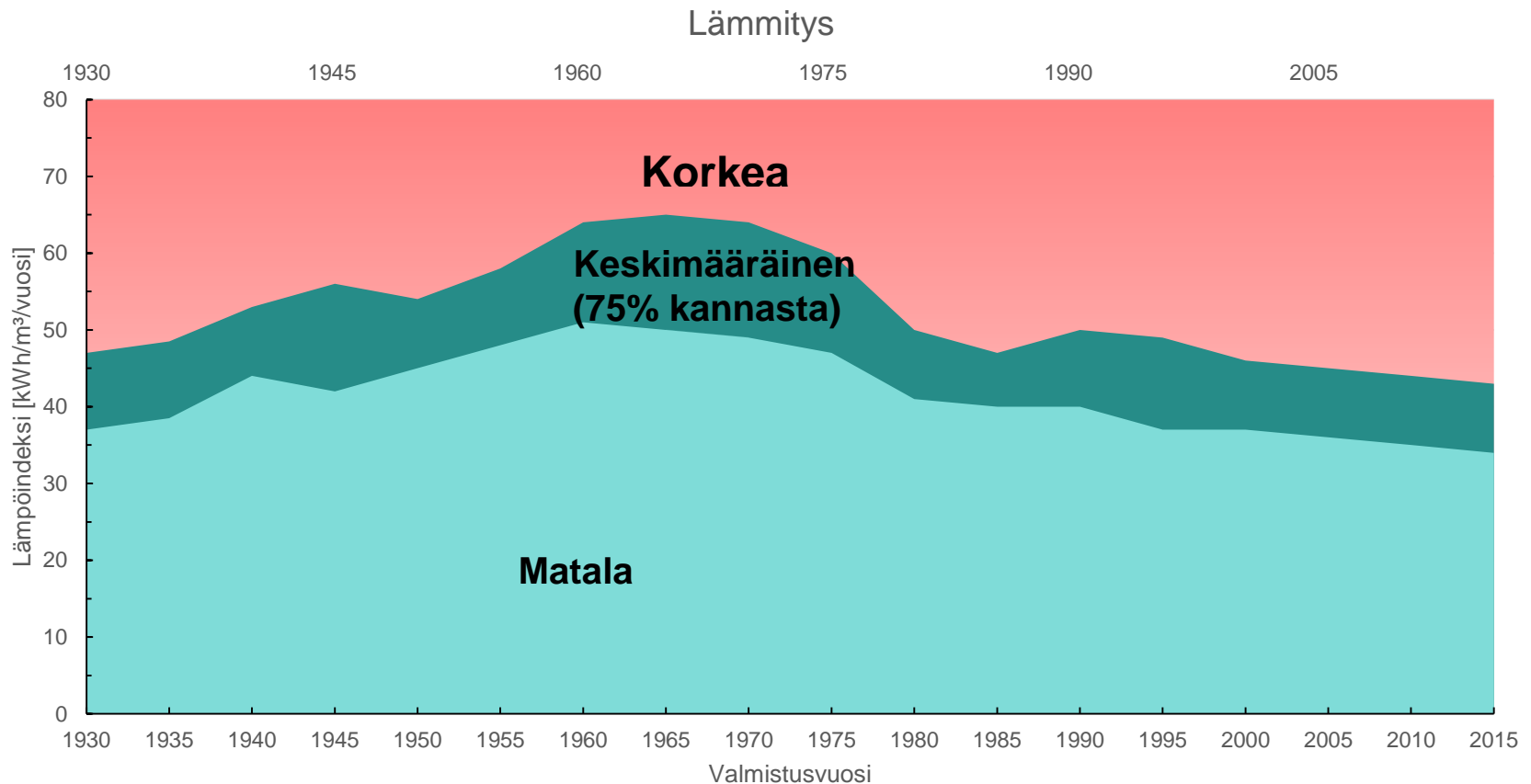
3. Selvitä taloyhtiösi vedenkulutus

- Ota selville taloyhtiösi veden kulutus vuodelta 2017 (litraa)
- Jaa saamasi lukema talon asukasluvulla ja 365:llä, niin saat kulutusluvun litraa/henkilö/vrk
- HUOM! Kysy löytyykö isännöitsijältä vedenkulutuslukuja jo valmiina
- Jos ei löydy, niin löydät veden vuotuiset kulutustiedot [HSY:n sähköisestä palvelusta](#)
- Tietoja voi tarkastella esim. taloyhtiön vesilaskulta löytyvillä tunnistetiedoilla

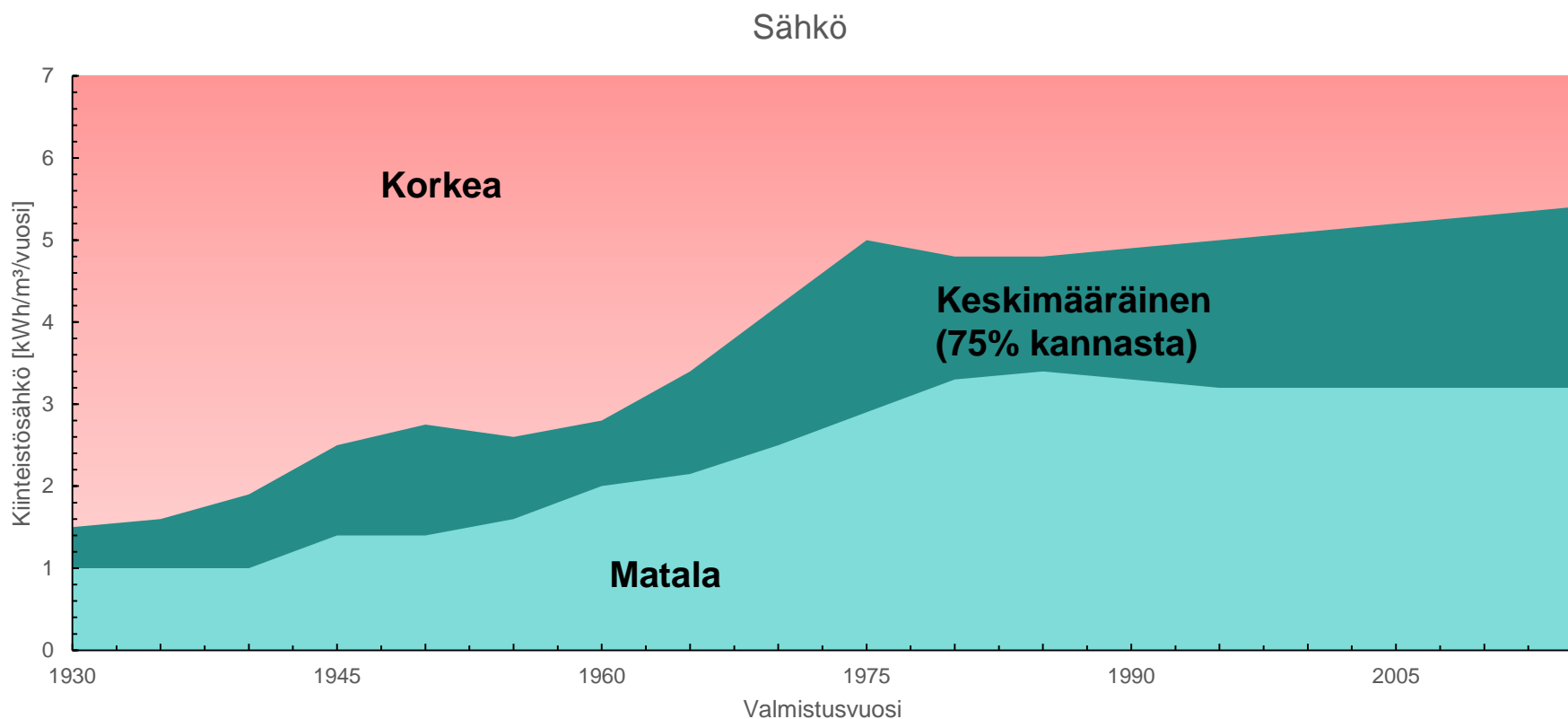
4. Kotitehtävän palautus

- Kun olet saanut selville kulutuslukemat, lähetä ne sähköpostilla osoitteeseen: jarkko.hintsala@hsy.fi
- Apua tehtävän tekemiseen saat myös samasta osoitteesta
- Kaikki saadut luvut kerätään yhteisiin vertaileviin sähkön, lämmön –ja vedenkulutusdiodihin, joita tarkastellaan yhdessä seuraavan tilaisuuden alussa
- Voit myös itsekin tarkastella etukäteen, mihin kohtaan taloyhtiönne lukemat sijoittuvat seuravilla sivuilla olevissa taloyhtiöiden keskimääräisiä kulutuksia kuvaavissa kuvissa

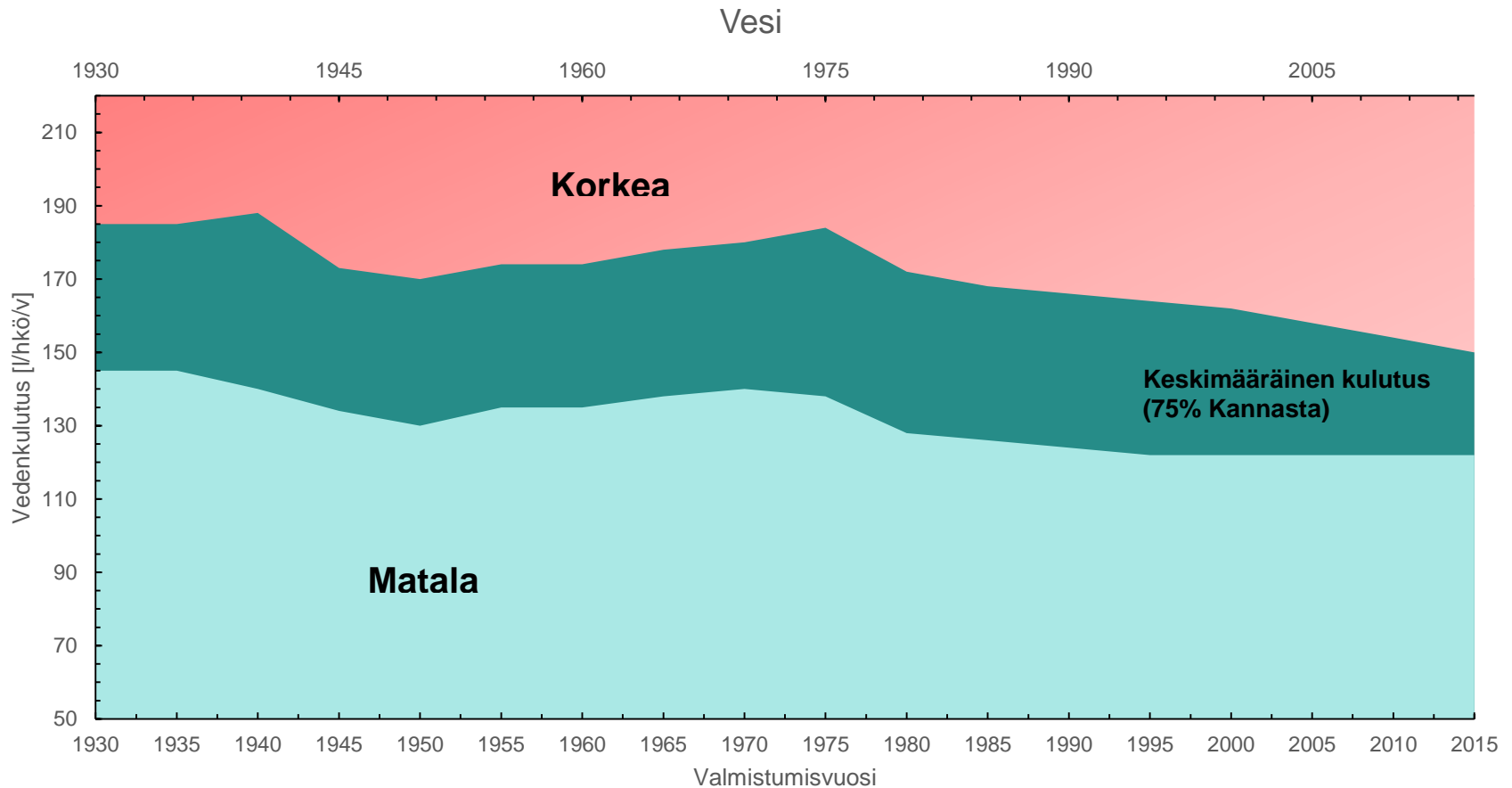
Kerrostalojen keskimääräinen lämmönkulutus eri vuosina

Kerrostalojen keskimääräinen kiinteistösähkönkulutus eri vuosina

Kerrostalojen keskimääräinen vedenkulutus eri vuosina

HSY

Ohjeet energiayhtiöiden sähköisiin seurantapalveluihin rekisteröitymiseen

Helsinki 28.2.2018

Helen SävelPlus-palvelu (1/2)

- [Helen.fi/asiointi](https://helen.fi/asiointi)
- Samoilla ohjeilla pääset sekä kaukolämmön että kiinteistösähkön seurantaan
- Ensimmäinen sisäänkirjautuminen ja rekisteröinti palveluun käyttämällä omia henkilökohtaisia pankkitunnuksia
- Rekisteröintiin tarvitaan taloyhtiön asiakasnumero ja käyttöpaikkatunnus
  - Taloyhtiön sähkö- tai kaukolämpölaskusta
- Rekisteröityjen käyttäjien määrää ei ole rajoitettu
- Suositus, että kaikilla käyttäjillä on oma tunnus ja salasana

Helen SävelPlus (2/2)

- Rekisteröinti palveluun:
- Välilehdellä [Helen.fi/asiointi](https://helen.fi/asiointi) > Ohjeet yrityksille > Valitaan kohta Omien tietojen muokkaukseen > Valitaan Käyttöoikeudet > Sivun alhaalla kohta Käyttöoikeuksien päivittäminen > Valitaan Yritysasiakkaat/Sähköasiakkuudet > Painetaan pinkkiä painiketta Päivitä käyttöoikeudet > Avautuu uusi sivu: Käyttäjärekisteröinti > Lisätään kenttään yrityksen asiakasnumero (sähkölaskusta) ja käyttöpaikkanumero (sähkölaskusta)

Vantaan Energian Raportointipalvelu

- www.vantaanenergia.fi > Asiakaspalvelu > [Seuraa sähkön ja lämmön kulutusta](#) > Sivuston keskivaiheilla joko rekisteröityminen tai kirjautuminen palveluun
- Ensimmäiseen rekisteröitymiseen tarvitset henkilökohtaisia pankkitunnuksia (jos niitä ei ole, niin ole yhteydessä asiakaspalveluun)
- Lisäksi tarvitset taloyhtiön Y-tunnuksen sekä taloyhtiön sähkö- tai kaukolämpölaskusta saatavan asiakas- ja käyttöpaikkanumeron
- Kaikki rekisteröityneet voivat tehdä oman käyttäjätunnuksen ja salasanan
- Ensimmäinen rekisteröitynyt käyttäjä saa pääkäyttäjä-oikeudet, joilla on mahdollista tarkastella yhtiön kulutustietoja sekä hallinnoida muita yhtiön käyttäjiä
- Myöhemmin rekisteröityneet käyttäjät saavat ainoastaan oikeudet yhtiön kulutustietojen tarkasteluun raportointipalvelusta

Fortum Valpas/YritysOnline-palvelu (1/2)

- Fortumin lämpö- ja/tai sähköasiakkaille
- www.fortum.fi > Yrityksille ja yhteisöille > Sähkösopimus > Palvelut sähköasiakkaille > [Kirjaudu](#) tai [Rekisteröidy](#)
- Rekisteröitymistä varten tarvitet asiakas- ja käyttöpaikkanumeron joko taloyhtiön sähkö, kaukolämpö- tai kaasulaskusta
- Lisäksi tarvitaan sähköposti-osoite, käyttäjätunnus ja salasana
- Vain yksi henkilö voi rekisteröityä ns. pääkäyttäjäksi

ilmastoinfo

Fortum Valpas/YritysOnline-palvelu (2/2)

- Suositus on, että pääkäyttäjä hakee muille käyttäjille ns. edustajatunnukset
- Edustajatunnukset otetaan käyttöön lähettämällä viesti osoitteeseen: sahko.yritys@fortum.com
- Viestiin yrityksen nimi, y-tunnus, asiakasnumero, henkilöiden nimet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet edustajatunnuksien perustamista varten
- Edustajapalveluun lisätyille käyttäjille lähetetään tunnukset ja salasana mainittuihin sähköpostiosoitteisiin. Salasana tulisi vaihtaa, kun kirjautuu palveluun ensimmäistä kertaa

Carunan energiaseurantapalvelu

- www.caruna.fi > [Energiaseuranta](#)
  - Sähkönkulutustiedot sähkön siirtoasiakkaille
- Jos olet Carunan asiakas, tarvitset rekisteröintiä varten voimassaolevan sähköpostiosoitteen sekä asiakasnumeron ja käyttöpaikkanumeron, jotka löydät taloyhtiön sähkölaskusta.
- Voit myös rekisteröityä palveluun edustamasi taloyhtiön puolesta
- Tällöin rekisteröidy pankkitunnuksillasi Carunan sähköisiin asiointipalveluihin.
- Palvelussa voit lisätä itsesi edustamaan toista Carunan asiakasta. Sitä varten tarvitset asiakkaalta voimassaolevan asiakasnumeron sekä käyttöpaikkanumeron, jotka löydät sähkölaskulta.

HSY

Lämmitystarpeen vuotuinen korjaaminen – lämmönkulutuksen normeeraus

Lämmityksen sääkorjaus eli normitus

- Jotta eri vuosien lämmitysenergiankulutukset ovat vertailukelpoisia, täytyy kulutuksiin tehdä ns. sääkorjaus eli normitus
  - Normituksessa käytetään lämmitystarvelukua, jolla kuvataan rakennuksen lämmitystarvetta. Kullekin alueelle (Helsinki, Oulu jne) on oma lämmitystarveluku kullekin kuukaudelle ja vuodelle. Nämä löytyvät [Ilmatieteenlaitoksen sivuilta](#).
- Normituksen laskenta perustuu vuotuisen lämmitystarveluvun ja normaalivuoden eli pitkäaikaisen keskimääräisen lämmitystarveluvun (1981-2010) suhteeseen
- Normitus tehdään kertomalla vuotuinen lämmitysenergiakulutus normaalivuoden suhteen korjatulla lämmitystarveluvulla
- Lämpimän käyttöveden kulutusta ei normiteta

Esimerkki normituksesta

- Helsingissä sijaitseva rakennus:
  - Lämpöenergiankulutus tilojen lämmitykseen: 200 MWh
  - Lämpimän käyttöveden energiankulutus: 50 MWh
  - Normaalivuoden lämmitystarveluku: 3878 (ilmatieteenlaitoksen sivuilta)
  - Vuoden 2016 lämmitystarveluku: 3589 (ilmatieteenlaitoksen sivuilta)
- Normitettu lämmönkulutus:
 $200 \text{ MWh} \times (3878/3589) + 50 \text{ MWh} = 266,1 \text{ MWh}$
- Lisätietoja:
[Ilmatieteen laitos/lämmitystarveluvut](#)
[Motiva/Kulutuksen normitus](#)

Ekspertin apuvälinesalkun sisältö

- Infrapunalämpömittari
- Veden virtausmittari
- Taskulamppu
- Elektroninen lämpömittari
- Muistiinpanovälineet